

Τ Ε Τ Τ Ι Γ Ε Σ

Ἐἶς ἓνα φιλικὸν ὄμιλον, ἐν τινι κήπῳ τῆς Κηφισσιᾶς, ἐτέθη τὸ ζήτημα, εἰ τὸ λάλημα τοῦ τέττιγος εἶνε ἢ δὲν εἶνε ἄσμα. Ἀφορμὴν ἔδωκε ὁ ἀδιάκοπος, ἡμέραν καὶ νύκτα, θόρυβος τῶν ἐντόμων αὐτῶν. Ἐκαστος ἔλεγε καὶ ἀνά μίαν γνώμην αὐτοσχέδιον, καὶ ἐκείνοι ἀκόμη, οἱ ὅποιοι δὲν ἔλαβον ποτὲ τὴν περιοριανὰ νὰ ἴδουν ἐκ τοῦ πλησίον τί πρᾶγμα εἶνε ὁ τέττιξ, ὁ ἀκούραστος αὐτὸς φωνακλᾶς τοῦ θέρους. Τοῦτο ἄλλως δὲν εἶνε καὶ εὐκόλον, διότι τὸ χρῶμα τοῦ τέττιγος συγγέεται πρὸς τὸ χρῶμα τοῦ φλοιοῦ τῶν δένδρων, ὅπου κάθηται. Ἐπεκράτησεν ἡ λαϊκὴ ἰδέα, ὅτι τὸ λάλημα τοῦ τέττιγος εἶνε κραυγὴ ἀγωνίας ἕνεκα τοῦ καύσωνος. Κάποιος μάλιστα, εὐθυμολογῶν, ἀπεφάνθη ὅτι δὲν εἶνε οὔτε ἄσμα, οὔτε θρῆνος, οὔτε ἀγωνία, ἀλλὰ . . . *καστανιέτες*, κρόταλα τῆς φύσεως!

Ἐγὼ νομίζω ὅτι ὁ τέττιξ, ὅστις εἶνε τὸ μόνον ᾠδικὸν πτηνόν, τὸ ὁποῖον ἀφήκαν οἱ κυνηγοὶ εἰς τοὺς κήπους καὶ τὰ δάση τῆς Ἀττικῆς, ἀξίζει εὐμενεστέραν καὶ δικαιότεραν ἐκτίμησιν.

Σᾶς ὁμολογῶ δὲ ὅτι τὸ ἄσμα του, ἀντὶ νὰ μοῦ φαίνεται ἀνιαρόν, τοῦναντίον μὲ τέρπει. Εἶνε μονότονον, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· ἀλλὰ καὶ τῆς πηγῆς τὸ κελάρυσμα εἶνε μονότονον· μονότονος εἶνε καὶ ὁ φλοιῶστος, μὲ τὸν ὅποιον ξεφυγᾷ εἰς τὴν ἀπαλὴν ἀμμουδιὰν τὸ κῦμα. Εἰς τὸν θόρυβον τῶν τεττίγων, μάλιστα εἰς τὴν ἀπειρόφωνον συναυλίαν τῶν πολὺ θερμοῦν ἡμερῶν τοῦ θέρους, εὐρίσκω τὴν ποίησιν, τὴν ὁποίαν εὐρίσκω εἰς τὸν θόρυβον τῆς βροχῆς. Ἡ συναυλία τῶν τεττίγων εἶνε δι' ἐμὲ βροχὴ ἤχων, βροχὴ παλμῶν. Ἄλλ' εἶνε δύσκολον διὰ λέξεων νὰ ἐκφράσω τὴν ἐντύπωσιν μου ἀπὸ τὴν μουσικὴν τῶν τεττίγων.

Καὶ δὲν ἐντρέπομαι νὰ ὁμολογῶ τὴν τέρψιν, τὴν ὁποίαν μοῦ προξενεῖ ἡ μουσικὴ αὐτῆ, ὅταν ἔχω συμφῶνους τόσοις ἀρχαίοις ποιητὰς καὶ αὐτὸν τὸν Πλάτωνα, ὅστις εἰς τὸν «*Φαίδωνα*» διηγεῖται μῦθον, κατὰ τὸν ὅποιον οἱ τέττιγες ἦσαν ἄνθρωποι, τόσοι φιλόμουσοι, ὥστε ἀκούοντες τὰς Μούσας ἐλησμόνησαν τὴν ὑλικὴν τροφήν καὶ ἀπέθαναν ἐξ ἀσιτίας. Αἱ δὲ Μοῦσαι λυπηθεῖσαι αὐτούς, τοὺς μετεμόρφωσαν εἰς τέττιγας.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Αἰλιανός, ἀναφέρων ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἔτρωγον τοὺς τέττιγας, θεωρεῖ τοῦτο ἀσέβειαν. Ἄλλὰ καὶ ἂν ἀλη-

θεύη ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἔτρωγον τοὺς τέττιγας, ὅπως οἱ Ἄραβες καὶ ἄλλοι λαοὶ ἔτρωγον καὶ τρώγουν τὰς ἀκρίδας, εἶνε ἀκόμη βεβαιότερον, ὅτι τοὺς καθήδυνε τὸ ἄσμα τῶν τεττίγων καὶ δὲν εἶνε ἀτομικὸς ὁ θαυμασμὸς τῆς ἀνακρεοντείου ᾠδῆς πρὸς τὸν « φίλυμον τέττιγα, ὃν γῆρας οὐ τείρει, τὸν σχεδὸν θεοῖς ὅμοιον ». Ὁ χρυσοῦς τέττιξ ἦτο κοινὸν καὶ προσφιλὲς κόσμημα τῆς κόμης τῶν πλουσίων Ἀθηναίων.

Ἄλλὰ δὲν σᾶς φαίνεται ἀληθῶς ὅτι ἡ συμφωνία τῶν τεττίγων ἔχει μίαν μεγαλοπρέπειαν ὕμνου ἀρχαίου; Ἐγὼ εἰς τὸν δελφικὸν ὕμνον τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς ἐμπνεύσεις τῶν μουσουργῶν, οἵτινες ἐμελοποίησαν χωρικὰ ἀρχαίων δραμάτων, εὐρίσκω μίαν ἀπήχησιν τῆς φυσικῆς ταύτης μουσικῆς.

Καὶ εἶνε ἄσμα τὸ λάλημα τοῦ τέττιγος. Ἡ ἔρηνά μου ἐνίσχυσε τὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν εἶχα πάντοτε περὶ τούτου. Εἶνε ἄσμα, καίτοι δὲν γίνεται μὲ τὸν λάρυγγα καὶ τὸ στόμα, ἀλλὰ διὰ συσκευῆς ἰδιαιτέρας, εἶδος τυμπάνου, τὸ ὁποῖον τὸ ἀρσενικὸν ἔντομον ἔχει εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ὑπογαστρίου. Ἡ θήλεια εἶνε ἄφωνος, διὸ καὶ ὁ ἀρχαῖος Ξέναρχος ἐμακάριζε τοὺς τέττιγας, οἵτινες ἔχουν συζύγους ἀλάλους. Ἡ φωνὴ τοῦ ἀρρενος εἶνε κλίσις ἐρωτικὴ καὶ συγχρόνως ἐκδήλωσις τῆς χαρᾶς τοῦ ζῆν, ὡς εἶνε τὸ ἄσμα ὄλων τῶν ὄντων, πλὴν τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες τραγουδοῦν πολλάκις καὶ διὰ τὰ συλλέγουσιν πεντάρες.

Ἡ ζωὴ των διαρκεῖ ἀπὸ τῆς ἀνοιξέως μέχρι τοῦ φθινοπώρου. Ἄμα παύσουν τ' ἀηδόνια, ἀρχίζουν αὐτοί. Ἀρχίζουν ἄδοντες καὶ τελειώνουν ἄδοντες. Ὁ Αἰσωπος τοὺς ἠδίκησεν, ὅπως ἠδίκησε καὶ ἄλλα ζῶα μὲ τὴν ματαίαν ἐλπίδα νὰ σωφρονίσῃ τοὺς ἀνθρώπους. Τοὺς παρέστησεν ἐπαιτοῦντας εἰς τὰς θύρας τῶν μυρμηκῶν. Ἀλλὰ τί νὰ ἐπαιτήσουν ἀπὸ τοὺς χαμαιζήλους καὶ χυδαίους μύρμηκας αὐτοὶ οἱ μὴ ἔχοντες καμμίαν ὑλικὴν ἀνάγκην, οἱ τρεφόμενοι μὲ τὴν δρόσον τοῦ οὐρανοῦ, ὅπως οἱ θεοὶ ἐτρέφοντο μὲ ἀβροσίαν; Ἡ ζωὴ των εἶνε ὅλη ἔρωσ καὶ μέθη χαρᾶς. Καὶ ὅπως οἱ θεοὶ, δὲν γνωρίζουν καὶ αὐτοὶ τὴν ἐξασθένεισιν καὶ τὴν κατῆφειαν τοῦ γήρατος. Ὁ θάνατός των προλαμβάνει τοὺς ἐξευτελισμοὺς καὶ τὰς θλίψεις τοῦ γήρατος. Ἄμα παύσουν νὰ τραγουδοῦν, ἀποθνήσκουν. Ἐρχονται εἰς τὸν κόσμον μόνον διὰ τὰ χαροῦν.

ΙΩ. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ

ΠΙΚΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Κάθε μικρὸ πουλάκι στὸ κλαδί	Κάθε ψυχὴ ποῦ μέσ' στὸν κόσμο ζῆ
ἓνα τραγουδὶ ξεχωρὸ τονίζει	ἔχει βαθειὰ τὸν πόθο τὸν κρυφὸ της
τὸ κάθε λουλουδάκι στὸ βουνὸ	κάθε καρδιά ποῦ ἀδιάκοπα χτυπᾷ
μὰ μυρουδιά ξεχωριστὴ σκορπίζει.	ἔχει κι' αὐτὴ τὸν πόνο τὸν δικό της.

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ